

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

4 juni 2002

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0217/2002

VERSLAG

over het Groenboek van de Commissie over de herziening van verordening (EEG)
nr. 4064/89 van de Raad
(COM(2001) 745 – C5-0159/2002 – 2002/2067(COS))

Economische en Monetaire Commissie

Rapporteur: Luis Berenguer Fuster

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	10
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT	14

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 14 december 2001 deed de Commissie haar Groenboek over de herziening van verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad (COM(2001) 745 – 2002/2067(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 11 april 2002 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van dit Groenboek naar de Economische en Monetaire Commissie als commissie ten principale en naar de Commissie juridische zaken en interne markt als medeadviserende commissie (C5-0159/2002).

De Economische en Monetaire Commissie benoemde op haar vergadering van 19 februari 2002 Luis Berenguer Fuster tot rapporteur.

De commissie behandelde het Groenboek van de Commissie en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 26 maart, 15 april, 22 mei, 3 juni en 4 juni 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Christa Randzio-Plath (voorzitter), José Manuel García-Margallo y Marfil, Philippe A.R. Herzog en John Purvis (ondervoorzitters), Luis Berenguer Fuster (verving Pervenche Berès), rapporteur; Hans Udo Bullmann, Bert Doorn (verving Renato Brunetta), Jonathan Evans, Enrico Ferri (verving Generoso Andria overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Ingo Friedrich, Carles-Alfred Gasòliba i Böhm, Lutz Goepel (verving Astrid Lulling), Lisbeth Grönfeldt Bergman, Mary Honeyball, Brice Hortefeux, Christopher Huhne, Pierre Jonckheer (verving Alain Lipietz), Othmar Karas, Giorgos Katiforis, Pii-Noora Kauppi, Christoph Werner Konrad, Thomas Mann (verving Mónica Ridruejo), Ioannis Marinos, David W. Martin, Hans-Peter Mayer, Miquel Mayol i Raynal, Ioannis Patakis, Fernando Pérez Royo, Mikko Pesälä (verving Karin Riis-Jørgensen), Alexander Radwan, Peter William Skinner, Ieke van den Burg (verving Robert Goebbels) en Theresa Villiers.

Het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt is bij dit verslag gevoegd.

Het verslag werd ingediend op 4 juni 2002.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de ontwerpagenda voor de vergaderperiode waarin het verslag wordt behandeld.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over het Groenboek van de Commissie over de herziening van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad (COM(2001) 745 – C5-0159/2002 – 2002/2067(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien het Groenboek van de Commissie over de herziening van verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad (COM(2001) 745 – C5-0159/2002)¹,
 - gelet op Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad betreffende de controle op concentraties van ondernemingen², gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1310/97 van de Raad³,
 - gezien de verklaringen in de notulen van de vergadering van de Raad waarop Verordening (EG) nr. 1310/97 werd vastgesteld,
 - gelet op Verordening (EG) nr. 447/98 van de Commissie betreffende de aanmeldingen, de termijnen en het horen van betrokkenen en derden overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad⁴,
 - gezien de opeenvolgende jaarlijkse verslagen van de Commissie over het mededingingsbeleid, met name de verslagen over de jaren 1998, 1999 en 2000, en de betreffende resoluties van het Europees Parlement,
 - gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Economische en Monetaire Commissie en het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt (A5-0217/2002),
- A. overwegende dat het beleid inzake de controle op concentraties van ondernemingen een hoeksteen vormt van het mededingingsbeleid en dat deze activiteit de afgelopen jaren sterk is toegenomen,
- B. overwegende dat het mededingingsbeleid een van de in het Verdrag genoemde middelen is tot realisatie van de doelstellingen van de Unie, en in het bijzonder van die welke op de top van Lissabon werden onderstreept, en dat dit beleid zich dus niet alleen moet bezighouden met de verdediging van de belangen van de consumenten tegen dominerende marktposities, maar ook met het concurrentievermogen van de Europese economieën en ondernemingen tegen de achtergrond van de globalisering,
- C. overwegende dat de Commissie zelf in een recente mededeling heeft benadrukt dat het vinden van een juist evenwicht tussen de doelstellingen van het ondernemingsbeleid en die van het mededingingsbeleid een belangrijke zorg van haar beleid is en dat het succes daarvan zal bijdragen tot het scheppen van een klimaat dat gunstig is voor de economische groei

¹ PB nog niet verschenen.

² PB L 395 van 30.12.1989; gerectificeerde versie in PB L 257 van 21.9.1990, blz.13.

³ PB L 180 van 9.7.1997, blz.1.

⁴ PB L 61 van 2.3.1998, blz.1.

(SEC (2002) 528),

- D. overwegende dat in Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad wordt gesteld dat de Commissie aan het eind van een eerste toepassingsperiode en in het licht van de opgedane ervaring de toepasselijke criteria en drempels zal herzien met het oog op de wijziging ervan door de Raad overeenkomstig artikel 202 van het Verdrag,
- E. overwegende dat deze herziening tevens is gebaseerd op de noodzaak adequaat te reageren op de uitdagingen als gevolg van een grotere mate van integratie van de Europese markten en een breder economisch speelveld, hetgeen heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het aantal concentraties in mondiaal verband,
- F. overwegende dat de globalisering van doorslaggevende invloed is op de economische omstandigheden en nieuwe eisen stelt aan het aanpassingsvermogen van ondernemingen; dat een sterke concurrentiepositie van de Europese ondernemingen derhalve een vereiste is voor een toeneming van de groei en van de werkgelegenheid, hetgeen op zijn beurt weer strengere eisen stelt aan herstructurering en flexibiliteit; dat met het feit dat de concurrentie zich steeds meer afspeelt in een zich snel wijzigende, wereldomspannende economie ook rekening moet worden gehouden bij de controle op concentraties van ondernemingen, op grond van een vooruitziende blik en een dynamische visie bij de beoordeling; dat dit zeer zeker een probleem is voor de kleine landen binnen de Europese Unie, waar fusies op nationaal niveau aan de orde zijn geweest ter versterking van de concurrentiepositie op wereldvlak,
- G. overwegende dat de komende uitbreiding van de Gemeenschap met de nieuwe kandidaat-lidstaten een extra uitdaging betekent voor de goede werking van de Europese mechanismen voor controle op concentraties op korte termijn,
- H. overwegende dat deze herziening gericht moet zijn op het opsporen van mogelijke tekortkomingen van het bestaande controlesysteem om de activiteit en de groei van de Europese ondernemingen te vergemakkelijken,
- I. overwegende dat de coördinatie tussen de Commissie en de lidstaten op het gebied van concentraties moet worden bevorderd,
- J. overwegende dat de Commissie verplicht is tot evaluatie van de werking van het systeem voor controle op concentraties van ondernemingen met een communautaire dimensie en dat de laatste herziening niet het verwachte resultaat heeft opgeleverd, met name wat betreft artikel 1, lid 3,
 - 1. is verheugd over de goede resultaten die met Verordening (EEG) nr. 4064/89 zijn bereikt en is tevreden over het opstarten van het huidige proces van herziening via het Groenboek over de herziening van de concentratieregeling, maar betreurt tegelijkertijd dat een aantal hierin aangesneden vraagstukken, waaronder de vervanging van de machtspositietoets en kwesties in verband met de rechtsmiddelen, tot latere herzieningen kunnen worden uitgesteld;
 - 2. deelt de zorg van de Commissie ten aanzien van de toename van meervoudige aanmeldingen, en het feit dat deze ontwikkeling door de uitbreiding van de EU nog eens versterkt zal worden; wijst nogmaals op de kosten en administratieve lasten die een simultane aanmelding bij verschillende nationale mededingingsautoriteiten met zich meebrengt;
 - 3. is met de Commissie van mening dat de verdeling van de bevoegdheden tussen de

Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten (NMA's) gebaseerd moet blijven op het criterium van de transnationale dimensie van de concentraties en dat de in artikel 1, lid 2 opgenomen regeling in de huidige versie moet worden gehandhaafd, maar dat de 2/3-regel moet worden herzien en geïnterpreteerd met behulp van een restrictiever criterium, aangezien in werkelijkheid sprake is van een dimensie die verder reikt dan het grondgebied van een lidstaat;

4. onderschrijft het voorstel het bestaande ingewikkelde systeem van drempels als bedoeld in artikel 1, lid 3 te vervangen door een eenvoudiger criterium inzake het automatisch verlenen van bevoegdheden; invoering van dit criterium leidt tot meer duidelijkheid en eenvoud, bevordert de uniformiteit van de beoordelingscriteria en vergroot de rechtszekerheid, hetgeen noodzakelijke vereisten zijn om een concentratie van ondernemingen met gevolgen in verschillende lidstaten adequaat te kunnen behandelen;
5. is van mening dat de invoering van dit criterium in elk geval door toepassing van het in het Verdrag verankerde subsidiariteitsbeginsel moet worden genuanceerd middels herformulering van de verwijzingsvereisten als bedoeld in de artikelen 9 en 22 van de verordening;
6. is van mening dat, mede gezien de noodzaak van rechtszekerheid voor de betrokken partijen, de wijziging van artikel 9 gericht moet zijn op een efficiënte en transparante taakverdeling tussen de Commissie en de lidstaten bij de beoordeling van concentraties en:
 - a) is met de Commissie van mening dat twee van de huidige eisen moeten worden geschrapt, namelijk het aantonen van het ontstaan of het versterken van een machtspositie op een markt, en dat dit geen substantieel deel van de gemeenschappelijke markt vormt (artikel 9, letter a) en het tweede deel van artikel 9, letter b)),
 - b) acht inkorting van de termijnen voor een verwijzingsverzoek niet wenselijk, zelfs wanneer men - zoals wordt voorgesteld - in twee weken een oplossing kan vinden indien de hierboven genoemde eisen worden afgeschaft;
 - c) steunt de invoering van ambtshalve verwijzing van een zaak naar de lidstaten door de Commissie, mits de aanmeldende partijen hiermee instemmen,
 - d) wijst de Commissie op de noodzaak om in elk geval te beoordelen of verwijzing naar de nationale mededingingsautoriteit moet plaatsvinden wanneer de uiteindelijke beslissing over de zaak bij de politieke autoriteiten ligt,
 - e) de lidstaat waarnaar een concentratie met een communautaire dimensie wordt verwezen, dient het gemeenschapsrecht op die concentratie toe te passen,
 - f) verzoekt de Commissie enkele richtsnoeren goed te keuren voor de in artikel 9 van verordening 4064 genoemde verwijzingscriteria, met het oog op een betere transparantie en rechtszekerheid;
7. is van mening dat artikel 22 moet worden gewijzigd via mechanismen die vergelijkbaar zijn met die waarvan voor artikel 9 gebruik wordt gemaakt; is verder van mening dat de werking van het nieuwe netwerk van Europese mededingingsautoriteiten voortdurend moet worden beoordeeld en dat het, wanneer het doeltreffende resultaten oplevert, wellicht de oplossing kan inhouden voor sommige van de in het Groenboek onderstreepte problemen (bij voorbeeld dat van de meervoudige inkennisstellingen of de in artikel 22, lid 3 genoemde gezamenlijke verwijzingen);
8. onderstreept de noodzaak de onderlinge afstemming van de basisaspecten van de

mededingingswetgeving van de lidstaten zo spoedig mogelijk en in ieder geval vóór de komende uitbreiding aan te pakken, aangezien dit een fundamenteel vereiste is om het stelsel inzake verdeling van bevoegdheden en coördinatie van het optreden van de Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten op samenhangende wijze te kunnen toepassen; het is van groot belang dat ook de kandidaat-lidstaten hierbij betrokken worden;

9. is van mening dat, indien het begrip "concentratie" uiteindelijk zou moeten worden uitgebreid, bijzondere aandacht dient te worden geschonken aan het vermogen om beslissende invloed uit te oefenen op de markt, dat uit bepaalde overeenkomsten tussen ondernemingen kan voortvloeien, aangezien dit vermogen een beslissende rol moet spelen bij de uiteindelijke kenschetsing van een operatie als een overeenkomst in de zin van artikel 81 of een concentratie in de zin van de Fusieverordening; in elk geval moet rekening worden gehouden met de mogelijke gevolgen die het huidige voorstel tot wijziging van verordening 17/1962 zou kunnen hebben op het vereiste onderzoek naar dit soort operaties (d.w.z. het verdwijnen van de huidige regeling voor inkennisstelling);
10. acht het nuttig om de artikelen 3, lid 3 en 5, lid 4 te harmoniseren, zodat het begrip groep wordt neergelegd in de beginselen die ten grondslag liggen aan lid 3 van artikel 3;
11. is van mening dat de huidige toepassing van de machtspositietoets resultaten oplevert die sterk lijken op de resultaten van de substantiële concurrentieverminderingstoets (SLCT), maar dat er als tegenwicht voor dit soort criteria een algemene economische en sociale balans moet worden opgesteld waarin de verifieerbare efficiency-winsten van dergelijke concentraties worden geëvalueerd en onderstreept dat het ondanks de voordelen die de laatstgenoemde toets uit dynamisch oogpunt biedt, raadzaam is bij eventuele vervanging van de toets de nodige voorzichtigheid te betrachten gezien de nadelen wat betreft de rechtsonzekerheid;
12. verlangt dat bij de desbetreffende marktafbakening beter rekening wordt gehouden met de dynamische ontwikkelingen en de context van de globalisering;
13. verlangt dat er in geval van een fusie in innovatieve sectoren een evenwicht wordt gezocht tussen de benodigde schaalvoordelen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, de noodzaak voor de Europese industrie om achterstanden in te lopen en de handhaving van een redelijke mate van concurrentie;
14. is van mening dat bij de beoordeling van de efficiëntievoordelen van een concentratie met name de voordelen voor de economie in het algemeen en de consument in het bijzonder moeten worden beoordeeld;
15. erkent het specifieke karakter van risicodragende kapitaalinvesteringen en is van mening dat sommige van deze investeringen geen aanleiding geven tot concentratie en daarom een vrijstelling behoeven uit hoofde van artikel 3, lid 5, van verordening (EEG) 4064/89 van de Raad;
16. steunt de voorgestelde procedurele wijzigingen in verband met de door partijen aangegeven verplichtingen tot oplossing van de mededingingsproblemen, maar wijst er met klem op dat de schorsing van de procedure moet leiden tot eenvoudige en doeltreffende regels en termijnen die voor geen van de partijen in de procedure nadeel met zich meebrengen;

17. is van mening dat onder de noemer van lid 1 van artikel 4 de wijzigingen moeten worden ondergebracht die nodig zijn om de bestaande praktijken te verzamelen, zoals die genoemd zijn in paragraaf 182 en 183 van het Groenboek;
18. is van mening dat er onvoldoende gegevens worden aangedragen om een uitspraak te kunnen doen over eventuele gelijkstelling van openbare offertes en andere acquisities aan de beurs;
19. steunt van harte het voorstel om de berekening van termijnen te vereenvoudigen door in alle gevallen het begrip "werkdagen" toe te passen, want dat zou de transparantie en rechtszekerheid ten goede komen, wel moet hiertoe elk jaar een kalender met werkdagen worden gepubliceerd, zodat er geen onzekerheid bestaat als gevolg van de verschillen in feestdagen tussen de lidstaten en zelfs tussen regio's;
20. is van mening dat registratie van gesprekken ertoe kan leiden dat informele contacten verdwijnen, terwijl die zeer nuttig kunnen zijn; dit biedt niet dezelfde garanties als de schriftelijke procedure;
21. wil er nadrukkelijk op wijzen dat het de omstandigheid dat de onderzoekende en besluitende autoriteit niet gescheiden zijn als principieel moeilijk verenigbaar met de fundamentele eis van rechtszekerheid beschouwt; het huidige systeem waarbij de klacht bij het gerecht van eerste aanleg wordt ingediend, moet daarom verder worden verbeterd; tevens moet onderzoek worden verricht om tot hervorming van de huidige hiërarchie van autoriteiten te komen;
22. acht met name de opnemingsprocedure in Verordening nr. 4064/89 noodzakelijk;
23. wijst erop dat ambtenaren die belast zijn met het beoordelen van concentraties dienen te beschikken over voldoende ervaring en specialistische kennis om de procedures binnen het daartoe gestelde strakke tijdschema op efficiënte wijze te doen verlopen en dat het mobiliteitsbeleid ten aanzien van ambtenaren bij de Europese Commissie hieraan geen afbreuk mag doen;
24. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Nu Verordening (EEG) nr. 4064/89 betreffende de controle op concentraties bijna 12 jaar in werking is, kan worden gesteld dat deze zeer succesvol is geweest en is uitgegroeid tot een van de hoekstenen van het mededingingsbeleid in de Europese Unie. De strikte en tegelijk flexibele toepassing ervan door de mededingingsautoriteiten stelde het gehele bedrijfsleven tevreden en - wat nog belangrijker is - wordt door juristen aan weerszijden van de Atlantische Oceaan als een echte mijlpaal beschouwd.

De twee belangrijkste successen kunnen als volgt worden samengevat: ten eerste het beginsel van één jurisdictie met bevoegdheid in zaken van communautair belang - "*het one stop shop-beginsel*" - en ten tweede de snelheid, de doeltreffendheid en de objectiviteit van het betreffende controlesysteem dat bovendien voortdurend is verrijkt door de publicatie van de richtsnoeren in de betreffende mededelingen van de Commissie.

Krachtens verordening (EEG) nr. 4064/89 moet de Commissie de werking van het systeem op gezette tijden aan een onderzoek onderwerpen. De laatste wijziging kreeg gestalte via verordening (EG) nr. 1310/97 van de Raad waarin een nieuwe reeks jurisdictiedrempels werd ingevoerd ter bevordering van het one stop shop-beginsel. Een en ander heeft ondanks de aanvankelijke doelstelling niet de verwachte resultaten opgeleverd.

In deze context heeft de Commissie op 11 december 2001 het Groenboek over de herziening van de concentratieverordening ingediend waarin oplossingen worden voorgesteld voor vraagstukken op het gebied van de bevoegdheid, materiële vraagstukken en procedurele aangelegenheden.

Anderzijds heeft deze herziening tot doel een passend antwoord te geven op de nieuwe uitdagingen als gevolg van een grotere mate van integratie van de Europese markten en van de economische globalisering in de wereld. Het onmiddellijke effect hiervan is een toename van het aantal en de ingewikkeldheid van de door de Commissie te behandelen zaken. De noodzakelijke samenwerking met de jurisdicties van de lidstaten en daarnaast de uitdaging van de komende uitbreiding van de Europese Unie geven de herziening een extra dimensie.

In het licht van deze uitdagingen is uw rapporteur van mening dat bepaalde aspecten parallel met de herziening in strikte zin moeten worden aangepakt, met name het vraagstuk van de harmonisering van de basisaspecten van de nationale en communautaire wetgeving. De Commissie en de Raad dienen de meest geschikte grondslagen en mechanismen voor het harmonisatieproces te creëren, aangezien een specifieke rechtsgrondslag in de Verdragen in het kader van het mededingingsbeleid ontbreekt.

In het algemeen kan worden gesteld dat de onderhavige herziening draait om bevoegdheidsvraagstukken en met name om de wijziging van het systeem van drempels dat bij de herziening van 1997 via artikel 1, lid 3 van de verordening is ingevoerd. De Commissie is zich er terdege van bewust dat het in geval van wijziging noodzakelijk is "*om een doeltreffende, efficiënte, eerlijke en transparante controle op concentraties tot stand te brengen op het daartoe meest geschikte niveau, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel*", hetgeen door de rapporteur wordt toegejuicht.

Aanmeldingsdrempels. Artikel 1

Het leidt geen twijfel dat het systeem van artikel 1, lid 3, wil dit werkelijk effectief zijn, in sterke mate vereenvoudigd en verduidelijkt moet worden. Doel hierbij is om op basis van het one stop shop-beginsel een zo groot mogelijk aantal zaken met een communautaire dimensie op te nemen, d.w.z. zaken waarvan de gevolgen voor de markten verder reiken dan de grenzen van een lidstaat. De Commissie stelt als beste oplossing voor de Gemeenschap automatisch bevoegdheid te verlenen voor zaken die in drie of meer lidstaten moeten worden aangemeld.

De rapporteur beseft dat dit voorstel een fundamentele wijziging van het criterium voor de vaststelling van het communautaire belang impliceert. De voordelen van een dergelijke oplossing vanuit het oogpunt van transparantie, rechtszekerheid en vermindering van de administratieve last van de bedrijven zijn echter veel groter dan de eventuele nadelen, met name voor de nationale mededingingsautoriteiten. Anderzijds vermindert dit voorstel het risico van uiteenlopende besluitvorming door verschillende autoriteiten over eenzelfde zaak. Het verlies aan soevereiniteit moet niet als negatief worden geïnterpreteerd, aangezien de toepassing van artikel 9 in een groot aantal gevallen doeltreffend is gebleken.

Op basis van dezelfde redenering moet de formulering van de 2/3-regel als bedoeld in artikel 1, lid 2 worden herzien zodat de toepassing ervan in elke zaak afzonderlijk kan worden beoordeeld.

Verwijzing naar de lidstaten. Artikel 9

De rapporteur is het eens met de Commissie dat het gebruik van dit mechanisme door de NMA's moet worden vergemakkelijkt en dat de huidige formulering moet worden vereenvoudigd. In dit verband onderschrijft hij volledig het voorstel tot schrapping van de eisen vervat in artikel 9, letter a) en in het tweede gedeelte van letter b). Dat de NMA's in verwijzingszaken het Gemeenschapsrecht desgewenst kunnen toepassen, wordt bijzonder positief beoordeeld.

Inkorting van de huidige termijnen voor een verwijzingsverzoek wordt echter niet noodzakelijk geacht. De termijnen fungeren zowel voor de Commissie als voor de NMA's als een periode van analyse en reflectie. Niet alleen worden de gevolgen van een verwijzingsverzoek geanalyseerd, maar bovendien moet de Commissie de wenselijkheid voor een dergelijk verzoek beoordelen, met name indien de mogelijkheid van een ambtshalve verwijzing door de Commissie wordt ingevoerd.

Verder moet gezamenlijke verwijzing door de NMA's naar de Commissie als bedoeld in artikel 22 worden vergemakkelijkt door een grotere mate van betrokkenheid van de lidstaten te bevorderen die niet beperkt blijft tot deelname aan het raadgevend comité. De toepassing van dit mechanisme is in feite marginaal geweest en was alleen mogelijk door de onlangs door de NMA's tot stand gebrachte autonome samenwerking.

Uitbreiding van het juridische begrip "concentratie"

Het begrip "concentratie" moet worden uitgebreid tot andere categorieën transacties die de facto negatieve gevolgen kunnen hebben voor de mededingingsvoorwaarden op de markten. Er moet echter op worden gewezen dat de door de Commissie genoemde gevallen inderdaad concrete gevallen zijn die uitnodigen tot reflectie en dat de juridische definiëring van een economische concentratie in het algemeen ingewikkeld is en alleen per geval nauwkeurig kan worden afgebakend.

Van bijzonder belang is de aanwerving van minderheidsbelangen door een concurrent, hetgeen niet onder de bestaande verordening valt, maar wel leidt tot een ernstig probleem in verband met de beperking van de mededinging wanneer op sterk geconcentreerde markten wordt geopereerd.

Verder moet steun worden verleend aan de uitbreiding van dit begrip tot de categorieën die de Commissie "meervoudige transacties" noemt, waaronder bepaalde transacties die afzonderlijk weliswaar niet onder de werkingssfeer van de verordening vallen, maar gezamenlijk wel aan controle onderworpen zouden zijn. Tot deze categorie behoren ook de ruil van activa ("*swaps*"), sluipende overnames ("*creeping take-overs*") en de verkrijging van gezamenlijke zeggenschap over een onderneming en uitsluitende zeggenschap over een andere. Deze herziening impliceert een herziening van artikel 5, lid 2, tweede alinea.

Het voorstel tot herziening van artikel 3, lid 5 lijkt geschikt voor investeringen in bepaalde categorieën risicokapitaal.

Beoordelingscriteria: machtspositietoets

In verband met het voorstel tot vervanging van de huidige machtspositietoets door de zogenoemde "toets van de substantiële concurrentievermindering" ("*SLCT*") moet worden onderstreept dat de resultaten van beide toetsen over het algemeen sterk op elkaar lijken. De grotere flexibiliteit en precisie van de tweede toets heeft echter onmiskenbare voordelen voor wat betreft duidelijkheid, precisie en nauwkeurigheid bij veel transacties die anders alleen met ingewikkelde en vaak tegenstrijdige argumenten zouden kunnen worden goedgekeurd. Als uiteindelijk zou worden besloten tot het wijzigen van de beoordelingsparameters, moet deze wijziging gezien de hiermee gepaard gaande problemen in verband met de rechtszekerheid met de nodige voorzichtigheid worden doorgevoerd en wellicht in eerste instantie worden beperkt tot gevallen waarin niet uitsluitend het machtspositie criterium kan worden gehanteerd om een transactie te analyseren.

In ieder geval is meer duidelijkheid en publiciteit met betrekking tot de beoordelingscriteria gewenst in geval van oligopolide coördinatie, wanneer deze coördinatie kan plaatsvinden als gevolg van een concentratie.

Efficiëntievoordelen

Het staat buiten kijf dat de eventuele efficiëntievoordelen van een concentratie voor de betrokken ondernemingen groot zijn. Een heel ander verhaal is het mogelijke voordeel voor de marktstructuur en derhalve voor de direct betrokken consument. Hierbij mag niet uit het oog worden verloren dat een evenwicht moet worden gevonden tussen het concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven en de instandhouding van de noodzakelijke en effectieve concurrentie op de markt, aangezien anders de aanvankelijke voordelen voor de consument op middellange termijn onvermijdelijk zouden verdwijnen zonder dat er een weg terug is.

Procedurele aangelegenheden

De vereenvoudigde procedure heeft zijn efficiëntie en voordelen bewezen voor de behandeling van concentraties zonder noemenswaardige mededingingsproblemen. Gezien het ontbreken van transparantie wordt het voorstel voor de opstelling van een groepsvrijstellingsverordening niet wenselijk geacht. Het is in ieder geval beter dat de huidige richtsnoeren worden opgenomen in

het kader van verordening (EEG) nr. 4064/89.

Een meer diepgaande behandeling van het vraagstuk van de toepassing van de "stand-still"-clausule als bedoeld in artikel 7 op bepaalde verwervingen van aandelen op de effectenbeurzen, met name op de zogenoemde vijandige overnamebiedingen, zou gewenst zijn, aangezien hierbij duidelijker criteria vereist zijn.

In verband met de door de Commissie voorgestelde wijzigingen betreffende "desinvesteringsafspraken" en met name het voorstel om de procedure tijdelijk stil te zetten - "stop-the-clock" - moeten eenvoudige en doeltreffende spelregels en termijnen worden vastgesteld die geen nadeel voor de aanmeldende ondernemingen met zich meebrengen, gezien het feit dat bij een concentratie snelheid geboden is.

In verband met de mogelijkheid tot uitbreiding van de onderzoekbevoegdheden van de Commissie in een concentratieprocedure vestigt de rapporteur de aandacht op het feit dat een concentratie van ondernemingen geen verboden handelwijze is, zodat geen gebruik kan worden gemaakt van de onderzoekprocedure die gewoonlijk in de gevallen van artikel 81 en 82 wordt gevolgd.

Handhaving van een behoorlijke vertegenwoordiging en behartiging van de belangen van de bij de onderzoekprocedure betrokken partijen is een constant gegeven bij elke administratieve procedure. In geval van het door de Commissie verrichte onderzoek is de rapporteur van mening dat de verschillende mechanismen in de loop van de procedure een evenwichtige bescherming bieden. Aangezien er geen scheiding bestaat tussen onderzoekend en besluitvormend orgaan, en met het oog op de economische betekenis van een concentratieverbod, zou verbetering van de huidige beroepsprocedure bij het Gerecht van eerste aanleg wenselijk zijn.

28 mei 2002

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT

aan de Economische en Monetaire Commissie

inzake herziening van verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad: Groenboek (COM(2001) 745 – C5-0159/2002 – 2002/2067(COS))

Rapporteur voor advies: José María Gil-Robles Gil-Delgado

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 26 februari 2002 José María Gil-Robles Gil-Delgado tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 13 mei en 28 mei 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter), Ioannis Koukiadis en Bill Miller (ondervoorzitters), José María Gil-Robles Gil-Delgado (rapporteur voor advies), Paolo Bartolozzi, Maria Berger, Philip Charles Bradbourn (verving The Lord Inglewood), Carlos Carnero González (verving François Zimeray overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Bert Doorn, Janelly Fourtou, Evelyne Gebhardt, Fiorella Ghilardotti, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Piia-Noora Kauppi (verving Nicole Fontaine), Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Neil MacCormick, Toine Manders, Helmuth Markov (verving Alain Krivine overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Arlene McCarthy, Manuel Medina Ortega, Elena Ornella Paciotti (verving Carlos Candal), Renate Sommer (verving Malcolm Harbour overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Astrid Thors (verving Diana Wallis), Marianne L.P. Thyssen, Rijk van Dam (verving Ole Krarup), Rainer Wieland en Joachim Wuermeling.

BEKNOPTE MOTIVERING

Verordening (EEG) nr. 4064/89 over controle op concentratie tussen ondernemingen (de Concentratieverordening) is 21 september 1990 van kracht geworden. In een later stadium zijn enkele wijzigingen aangebracht via verordening (EEG) nr. 1310/97. In de elf jaar dat deze verordening bestaat, heeft zij gezorgd voor controle op concentraties met een communautaire dimensie. De Commissie heeft op dit terrein de exclusieve jurisdictie. Door de herziening zouden nieuwe uitdagingen kunnen worden aangegaan, zoals wereldwijde concentraties, de monetaire unie, de integratie van de markten, de uitbreiding en de samenwerking met andere rechtsprekende organen.

Deze herziening heeft gestalte gekregen in een groenboek van de Commissie d.d. 11 december 2001. Er worden oplossingen voorgesteld op het gebied van jurisdictie, inhoud en procedures.

Voor een deel lijken deze voorstellen te zijn ingegeven door de in de praktijk ontstane behoeften. Andere voorstellen lijken daarentegen eerder te zijn ingegeven door theorie of een zekere

experimenteerzucht in plaats van gebleken noodzaak. In het groenboek ontbreken de noodzakelijke gegevens om de impact te kunnen evalueren van sommige van deze wijzigingen.

De rapporteur is van mening dat men in deze materie uiterst omzichtig te werk moet gaan. Het systeem functioneert redelijk goed en is in de praktijk en door jurisprudentie bijgesteld; men moet niet meer wijzigingen aanbrengen dan strikt nodig. Bijvoorbeeld:

1. Het is niet nodig om de drempels van artikel 1.2 van de verordening te wijzigen. Die worden gebruikt om de communautaire dimensie van een concentratie te beoordelen. Er hoeft geen wijziging te worden gebracht in de uitzonderingspositie wanneer twee derde van de onderhandelingen in een en dezelfde lidstaat worden gevoerd.
2. Het voorstel om sub b) van artikel 9.2 te behouden is zeer juist: daarmee wordt de procedure vereenvoudigd en kan de mogelijkheid worden geïntroduceerd voor terugverwijzing op initiatief van de Commissie. Vermindering van de termijnen is echter niet nodig.
3. De tekortkomingen die worden gesignaleerd wat artikel 22.3 betreft, zijn niet van dien aard dat daarvoor een herziening nodig is: dit zou alleen maar onduidelijkheid scheppen.
4. De geplande wijzigingen in verband met de vereenvoudigde procedure zorgen niet voor grote voordelen: het risico bestaat dat de verplichting tot kennisgeving een lachertje wordt, daarom moeten deze voorstellen worden ontraden.
5. Het heeft zin dat de kennisgevingen kunnen plaatsvinden langs elektronische weg, zolang er maar controle is op de authenticiteit van de handtekeningen; daarom bestaat de indruk dat de verplichting voor kennisgevende partijen om de lidstaten direct in kennis te stellen, al te omslachtig zou kunnen blijken te zijn en de juridische zekerheid zou kunnen verminderen; daarom moet dit voorstel worden ontraden.
6. Steunt de voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de procedure die van toepassing is op afspraken; gelooft niet dat het nodig is artikel 8.4 te wijzigen.
7. In het groenboek worden geen gegevens genoemd die de noodzaak zouden kunnen rechtvaardigen om bemiddelingstaksen in te voeren: het is onvoldoende reden dat deze taksen in sommige landen bestaan.
8. De bestaande procedure om de concentratie te beoordelen, biedt een redelijk garantieniveau en behoeft geen ingrijpende wijziging.

Door dit criterium zijn de hieronder volgende conclusies ingegeven.

CONCLUSIES

De Commissie juridische zaken en interne markt verzoekt de ten principale bevoegde Economische en Monetaire Commissie onderstaande suggesties in de goed te keuren ontwerp-resolutie op te nemen:

1. is van mening dat er onvoldoende redenen zijn om de controle vooraf waar de concentratie zich aan moet onderwerpen, uit te breiden tot nieuwe gevallen, zoals

minderheidsdeelnemingen van verschillende concurrenten in een derde onderneming, strategische allianties of ondernemingen met deelfuncties; evenmin heeft het zin artikel 3.5, 4.2 of 5.2 te wijzigen;

2. acht het nuttig om artikel 3.3 en 5.4 te harmoniseren, zodat het begrip groep wordt neergelegd in de beginselen die ten grondslag liggen aan lid 3 van artikel 3;
3. is van mening dat het criterium "dominantie" om concentraties te evalueren momenteel een hoge juridische veiligheid kent, waardoor het niet nodig is dat hiervoor "aanzienlijke vermindering van de concurrentie" in de plaats komt: de tekst zou er noch duidelijker, noch nauwkeuriger van worden;
4. is van mening dat de "efficiency" van een concentratie voor de deelnemende partijen een geringere efficiency ten gevolge pleegt te hebben voor het economisch systeem waarvan zij deel uitmaken, vermindering van de concurrentie; daarom zou dit niet moeten worden gebruikt voor toestemming voor een concentratie die leidt tot een dominante positie;
5. is van mening dat onder de noemer van lid 1 van artikel 4 de wijzigingen moeten worden ondergebracht die nodig zijn om de bestaande praktijken te verzamelen, zoals die genoemd zijn in paragraaf 182 en 183 van het Groenboek;
6. is van mening dat er onvoldoende gegevens worden aangedragen om een uitspraak te kunnen doen over eventuele gelijkstelling van openbare offertes en andere acquisities aan de beurs;
7. steunt van harte het voorstel om de berekening van termijnen te vereenvoudigen door in alle gevallen het begrip "werkdagen" toe te passen, want dat zou de transparantie en rechtszekerheid ten goede komen, wel moet hiertoe elk jaar een kalender met werkdagen worden gepubliceerd, zodat er geen onzekerheid bestaat als gevolg van de verschillen in feestdagen tussen de lidstaten en zelfs tussen regio's;
8. is van mening dat registratie van gesprekken ertoe kan leiden dat informele contacten verdwijnen, terwijl die zeer nuttig kunnen zijn; dit biedt niet dezelfde garanties als de schriftelijke procedure; is van mening dat berekening van boetes als een percentage van het handelsvolume de rechtszekerheid kan verminderen; verwerpt daarom toepassing van artikel 11.5 zonder verzoek om informatie vooraf;
9. deelt de zorg van de Commissie ten aanzien van de toename van meervoudige aanmeldingen, en het feit dat deze ontwikkeling door de uitbreiding van de EU nog eens versterkt zal worden; wijst nogmaals op de kosten en administratieve lasten die een simultane aanmelding bij verschillende nationale mededingingsautoriteiten met zich meebrengt;
10. is met de Commissie van mening dat concentraties die in meer dan twee lidstaten moeten worden aangemeld, beschouwd dienen te worden als concentraties met een communautaire dimensie; deze concentraties dienen daarom uitsluitend door de Europese Commissie beoordeeld te worden; in dergelijke gevallen kan derhalve volstaan worden met een enkelvoudige aanmelding bij de Europese Commissie("one-stop-shop");

11. is van mening dat het in het kader van de "one-stop-shop-systematiek" niet wenselijk is dat de verwijzingsmogelijkheden voor de Commissie van concentraties met een communautaire dimensie naar nationale mededingingsautoriteiten worden verruimd.